

tig, bør ingen retfærdig Regering antages at ville benytte den Omvei, at hindre Concessionsens Udfærdigelse ved at gjøre Udsættelse paa Planen; den skal bedømmes for sig; naar først Eneretten er givet, bør da og Concessjonen under hin Forudsætning virkelig indrømmes. Naar det er yttret af en æret Taler, at Lovforslaget ikke er indbragt imod Ministeriets Wille, saa er det aldeles rigtigt, forsaavidt som en Lov er bleven indbragt; jeg kan ikke nøie erindre de Uttringer, som desangaaende ere faldne imellem den ærede Taler og mig, men jeg har ikke hadt Noget imod, for at paaslynde det Hele, at en Lov fremkom, men om Lovens nærmere Indhold havde jeg Intet upåagt; jeg har i Begyndelsen antaget, at der fra Finansministeriets Side vilde fremkomme betydelige Indvendinger, men disse ere for en stor Deel frasaldne, og det, som den ærede Taler ogsaa har erkendt, med en vis Liberalitet. Men jeg har paa den anden Side fra Begyndelsen af modsat mig den omhandlede udelukkende Ret, som tilstiftes; jeg har derimod ikke villet nægte den udelukkende Udgang, som efter mit Forslag indrømmes, naar jeg skal betegne Forskjellen imellem Begreberne; og, naar den ærede Taler mener, at det skal være vanskeligt for Fremmede at sætte sig ind i disse Forhold, saa troer jeg, at de Fremmede, der her ville komme i Betragtning, navnlig forsaavidt saadanne Anlæg skulde udføres ved engelske Entreprenører, at de ikke ville have Tvivl, hverken om Selskabets Paalidelighed eller om, at de i meget hurtig og kort Tid kunde faae Regeringens Sanction og hele Sagen afgjort. Jeg kan altsaa virkelig ikke skjønne, at der deri skulde ligge en praktisk Hindring, som paa nogen Maade kunde sammenlignes med den Mislighed, der ligger i, saaledes at give et vist Selskab eller en vis Corporation udelukkende Ret til Baner for en ikke ganske kort Tid. Naar altsaa den ærede Taler vil troe, at Bemyndigelsen, saaledes givet, navnlig hos alle dem, der kjende Forholdene, kunde have Virkning, saa foreskommer det mig, at jeg er mere opfordret til at bede ham om at gaae over til mit Forslag, end han kan være til at bede mig at gaae over til hans Forslag.

Westenholz: Jeg skal med Hensyn til det Ændringsforslag, som er stillet, kun bemærke, at det ikke er afgjort, at det vil have betydelig Indflydelse, hvorvidt Foretagendet kommer istand, men, naar Loven, saaledes afændret, gaaer igjennem, kan det forøge Vanskeligheden væsentligt. Jeg troer overhovedet, at vi sammenblende eller forverle to Systemer; vi have i Danmark det ene, som gaaer ud paa at give Garantie for Jernbanen, og der finder jeg det ganske rigtigt, at Regeringen kun skal have en Bemyndigelse; thi man bør ikke, som den ærede Indenrigsminister har sagt, kunne paatvinge Regeringen store Pengeforetagender, men dette er her aldeles ikke Tale om; her er et Jernbaneselskab som en simpel Bogmand, der etablerer sig; han siger: jeg kjøber en Strimmel Jord og kjøber med mit eget Befordringsstøi til en af Regeringen fastsat Priis; hvem der ikke vil kjøre, kan lade være; altsaa fordres her slet ingen Begunstigelse; thi hvad vil det sige, naar man taler om Eneret; jeg kunde aldeles ikke have Noget imod, at En kommer og vil anlægge en Bane fra Helsingør til Kjøbenhavn imod min, som hedder fra Kjøbenhavn til Helsingør; den Eneret hindrer Ingen. Tingene er, at der aldrig vil findes Noget, som i Danmark skulde ville lægge en Jernbane parallel med en anden, og derfor kan den Eneret, som her nævnes, ikke sammenlignes med hvad man ellers forstaaer ved Monopol. Jeg maa altsaa anbefale, at Ændringsforslaget fortales.

H. Sage: Det forekommer mig, at Parterne her næsten maatte kunne blive enige. Alle dele Duffet om at fremme et saadant Foretagende; men det stiller sig rigtignok for mig, som om den ærede Indenrigsminister har større Ret i sine Anskuelser end Forslagsstilleren. Den Sidste maatte nemlig have gaaet en anden Vej, saafremt han ikke vilde gaae ind paa Indenrigsministerens Ændringsforslag; han maatte da have bragt os en fuldstændig Lov, som vi kunde have discuteret i alle dens Details. Naar han ikke gaaer denne Vej, som han vel ikke har villet vælge, fordi Sagen derved vilde opholdes, saa synes mig ikke, at vi skulde kaste hele Ansvarret over paa Regeringen og ubetinget sige: J skulde give Bemyndigelsen! *Note:* Hvad skulde der staae i